

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Masa' be-'erets ha-qedem

Deinard, Ephraim

Presburg, 643 [1882/1883]

קשמד

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815)

חפי ארץ הקדושה, לא תתיצב בחיפה ע"כ נאלצים הנוסעים לרדת בביירוט ומשם ילכו לצפת.

בביירוט נמצא סוחר יוני עשיר גדול אשר לו שדות וכרמים אין מספר באה"ק ובסוריא, ובכל עת הוא קונה כרמים חדשים למכור. ואלה הנוסעים מאחינו אשר לא ידעו אנה יקנו להם שדות. אין טוב להם כי אם לרדת בביירוט ויוכלו לקנות מימנו שדות או כרמים כאות נפשם. וכמעט בכל מקום אשר יבחרו לשבת ימצאו את שדותיו וכרמיו, ואצלו יוכלו לקנות על נקלה. אויר הארץ בביירוט וסביבותיה חם ונעים מאד, וטוב לבריאות האדם מאין כמהו. ואלה מאחינו המפחדים לטובם פן יאבדו את ההשכלה האיירופית בארץ הקדושה האזיאטית, עצתי אמונה כי ילכו לשבת בביירוט או סביבותיה יען שמה נכון לפניהם הלוקסוס הנורא ביר נדיבה. שמה ימצאו בתי משחק ומרכבות מרקדות, גנות לשעשועים ועלמות מזמרות משכיל, אחת לא נעדרה מכל זמרות ארצות איירופא, זולתי חברת היחפים אשר לא יזכו לראות פה, ומנגינות שותי שכר הקוראים אחרינו "זיר" אשר לא על נקלה יוכלו לשמוע. כי אמנם זאת היא תכלית השכלת איירופא אשר נתנה לנו במשך מאה שנים האחרונות . . .

דמשק

העיר הזאת היא עיר גדולה ורוכלת עמים. בה מסחר גדול בסחורות איירופא ותבואות אדמת כל ארצות אזיא. "ליווערפול האזיאטית" תגדל ותפרח בעשר וגדולה מיום ליום, ולכבוד עשרה אין חקר. וגם בלעדי אגיד יבין כל איש כי היהודים אשר מספרם עולה לעשרים אלף איש, גם המה עלו במעלת העשר וחלק גדול מטוב הארץ בידם. רובם עושי מסחר או בעלי מלאכה וחיים חיי שלוח בין הערביים אשר יוקירום ויכבדום, תחת אשר שנאתם גדולה מאד אל הנוצרים. חברת השלוחים המסיתים פרשה את כנפיה גם על יהודי דמשק למשכם ברשתה אך לשוא עמלה. יען כל יהודי ימצא פה לחמו על נקלה כי על כן לא תעשינה ידי השלוחים תושיה בכספם וזהבם. ואף אם יקרה לפעמים רחוקות כי יצלח להם לצוד ציד איש להמיר את דתו, אבל אחרי ימים אחדים יהפוך ערף להם וישוב לדת ישראל. סביבות העיר כפרים גדולים ושדות וכרמים נושאים פרי למכביר, עד כי כגון ערן נראה הארץ לעיני הנוסע. כל צרכי האדם ואכל נפש המה בזול בעיר הזאת.

בין דמשק וביירוט לשמאל הדרך נמצא המקום המפורסם "בעל בעק" אשר שמה עומדות עורנה לנס לדור אחרון חרבות בתי הקיץ אשר בנה שלמה המלך ע"ה.

אחרי בלינו מעשנו בביירוט היינו נכונים לעזוב את העיר ועמה גם את החוף האחרון מאה"ק והראשון מחופי סוריא. בלכתנו אל האניה הבטתי מאחרי

בכל רגע על הרי הלבנון ועל מגדלי העיר ומקדשיה. כי הפצתי להשביע את עיני מן המראה הנחמד והיקר לי בתבל, מדעתי כי לא במהרה יביאני המקרה עוד הפעם הנה. ולוא נתקתי מחיק אם רחמניה או מזרועות רעה אהובה ללכת בדרך החוקה כי עתה לא קשתה פרידתי ממחמדי נפשי אלה כברגע עזבי מכל וכל את העיר הזאת. אבל עלי היה למהר אל האניה אשר ראיתי עשנה עולה השמימה. אות הוא כי בעוד רגעים אחדים תשים בים דרך. בבואנו אל האניה החלה השמש לערוב ותשלח קויה האחרונים על ראשי הר הלבנון אשר התראה לעיני בפעם הזאת כמקדש אל אלים אשר גגו וכפתו מצופים זהב טהור ויזהירו מנגד כעין החשמל. כל חושי בי ורגשותי משכו את עיני רק להביט אל המראה הנחמד הזה, וגם אחרי אשר עזבה האניה את החוף ללכת לדרכה לא גרעתי את עיני מן העיר והרריה מסביב עד אשר נעלמו מעיני כאשר פרש הלילה את כנפיו השחורות על כל היקום. מימי עוד לא הרגשתי כאב אנוש בלבי למראה חשכת הלילה ורעתו כבפעם הזאת. ולוא דרש איש ממני לתת לו שנה משנותי רק למען יאריך לי היום הזה עוד איזה שעות כי עתה נתתי לו בכל לבי ובכאב נעכר בלבי נאלצתי לשבת על מקומי ולא הרגשתי מאומה מכל הנעשה סביבותי, והייתי בעיני כאיש שב משדה הקברים אחרי קברו את מחמדי נפשו אשר לא ישוב לראותם עוד עד עולם. כל הלילה לא ידעתי שלו בנפשי ורגשותי לא נתנו דמי לי עד בואנו ביום המחרת למריפולי.

במריפולי עמדה האניה רק מעט, ועל כן לא הספיקה לי העת לבוא אל העיר לראותה ולהתבונן על חיי אחינו. ובכן נסענו הלאה עד בואנו אל האי ציפערין במשך שני ימים ושנים לילות.

ציפערין

(קיברום בשפת ההמון וכן בשפת תונרמה.)

האי הנחמד והיקר הזה העומד תחת ממשלת בריטניא משנת 1878 משך עליו את עיני ולבי ביחוד. לעיני התיצבה העת אשר אחד מבני עמנו משל על האי הזה. ובני ישראל ישבו עליו איש תחת גפנו ותאנתו. דון יוסף הנשיא די מיקעץ או דוכס נאקסאם היה האיש המאשר אשר מצא חן בעיני הסולטאן סעלים. והוא נתן לו את האי הזה לאחות עולם. רוב תושבי האי הנם יונים. עד היום עמד האי בשפל המדרגה. דרכי המסחור נשמו, ותושביו היונים לא התאמצו להרימו משפל עמדתו. מאחינו בני ישראל לא נמצא אף אחד בכל האי עד אשר באו הבריטנים להאחו בו. ועתה יושבות בו כמאה משפחות.

גודל האי הוא שתי מאות וחמשים פרסאות כרובעות עם יותר ממאה אלף תושבים. תבנית האי הוא שלש קצות. ועליו ישתרעו שלשלת הרים מוריקי אש. רובם מעלפים בעצי פרי יקרים עם כל תנובות ארצות הקדם.